

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

GYMNÁZIUM TÝN NAD VLTAVOU

Autor: Mgr. Lukáš Boček

Datum: 15.11.2012

Ročník: kvinta

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

Tematický okruh: Literární komunikace

Téma: Počátky lit. na našem území - staroslověnské písemnictví

Klíčová slova: Středověk, literatura, víra, Cyril, Metoděj, první literární památky na našem území, staroslověnština

Anotace: Prezentace seznamuje s kulturně-historickými okolnostmi vzniku prvních literárních památek na našem území. Poté přináší ucelený výběr nejdůležitějších textů této doby. Následuje opakování, které může sloužit i jako test.

Zpracování tohoto DUM bylo financováno z projektu OPVK, výzva 1.5

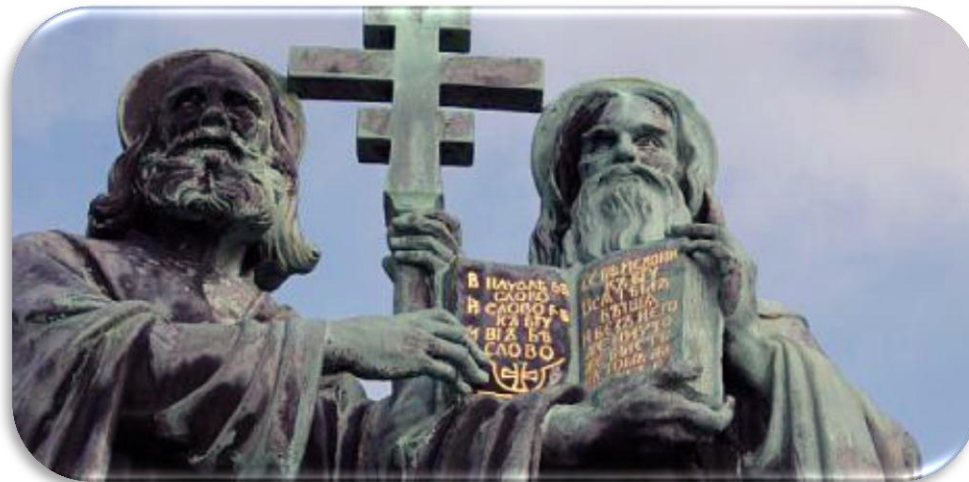

POČÁTKY LITERATURY NA NAŠEM ÚZEMÍ

Od příchodu
věrozvěstů k české
literatuře

STAROSLOVĚNSKÉ PÍSEMNICTVÍ

- ◉ Konstantin a Metoděj na Moravě vykonávali bohoslužebnou činnost
- ◉ Roku **867** se papež Mikuláš I. dozvídá o praktikách „kdesi na severu“ v nepovoleném jazyce
- ◉ zve si proto Konstantina a Metoděje do Říma

CESTA DO ŘÍMA

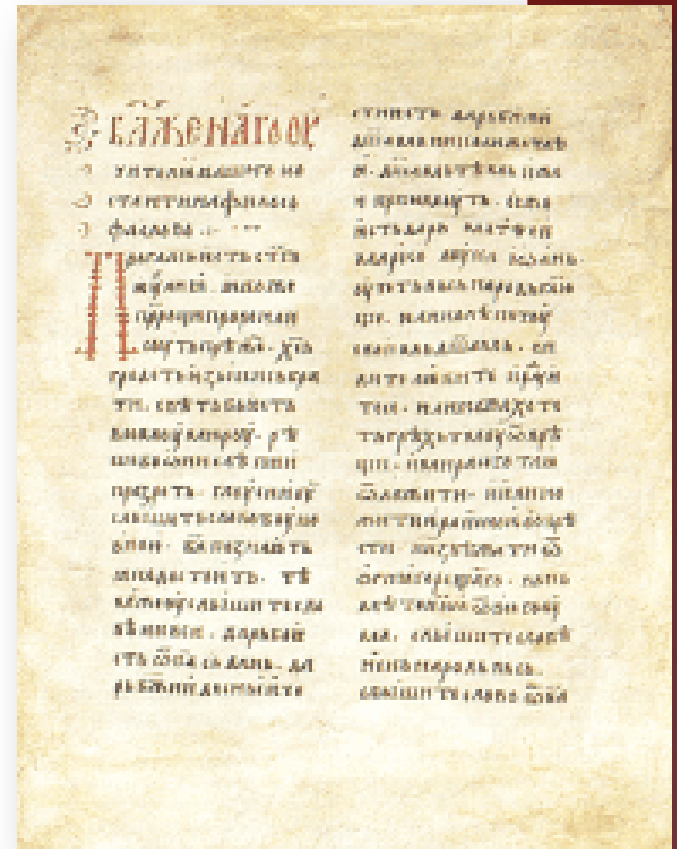
- Konstantin a Metoděj tam tedy putují do Říma, aby staroslověnštinu obhájili
- daří se jim to: stává se liturgickým jazykem
- Obhájení proběhlo před papežem Hadriánem II., protože Mikuláš I. mezitím zemřel

STAROSLOVĚNSKÉ PÍSEMNICTVÍ

◉ Proglas

- Veršovaná předmluva k překladu evangelií
- Básnicky propracované (objevuje se zde anafora, metafory, personifikace...)
- Autorem je (snad) Konstantin
- Oplakává ubohost lidí, že nemohou praktikovat svou víru ve vlastním jazyce

STAROSLOVĚNSKÉ PÍSEMNICTVÍ

- **Paterik** (Kniha otců)
  - Soubor vyprávění o mniších a poustevnících
- **Zákon sudnyj ljudem**
  - Zákoník určen pro lajky, právní normy VM
- **Nomokánon**
  - Právnícké dílo, církevní předpisy, možný autor: **Metoděj**

OPAKOVÁNÍ

- Jakými jazyky byly psány památky na našem území v období středověku?

Nejprve staroslověnsky, poté latinsky a nakonec česky

- Do jakých období se naše nejstarší literatura dělí?

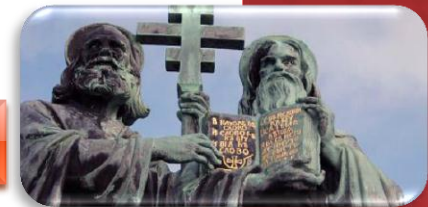
Staroslověnské období (9. století), zápas dvou kultur: latina x staroslověnská (10. - 11. stol), dočasné vítězství latiny a nástup češtiny (12. -13. století), česky psaná literatura, vrcholný středověk, literatura doby Karlovy (13. - 14. století)

- Jaké byly nejvýznamnější osobnosti první etapy vývoje našeho písemnictví?

Konstantin a Metoděj

- Jaké nejdůležitější literární památky tehdy vznikly?

Proglas, Panonské legendy, Paterik, Zákon sudnyj ljudem, Nomokánon

ZDROJE OBRÁZKŮ

- ◉ <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/32/KyriMethod.jpg/220px-KyriMethod.jpg>
- ◉ http://nd03.jxs.cz/739/171/6967110720_67180352_o2.jpg
- ◉ <http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0f/Hlaholika.gif>
- ◉ http://img1.rajce.idnes.cz/d4/3/3396/3396631_c8287bc7465f3d4527c16115fdb6c72a/images/bazilika_sv_Klementa_v_Rime-_sv._Cyril_a_Metodej_v_Rime.jpg
- ◉ <http://www.velehrad.eu/images/hlavicky/cyril-a-metodej-kopie-1333715343.jpg>
- ◉ <http://www.medievalica.com/stranky/historica/obrazky/dokumenty/proglas.gif>
- ◉ <http://www.consultsas.com/historica/obrazky/dokumenty/sudnypriadok.gif>
- ◉ <http://cyrilice.cz/cirkevni-slovanstina/cirkevne-slovanske-znaky.gif>
- ◉ <http://www.sk-bc.ca/cislo03/patroni/images/KonstantinMetod1.jpg>
- ◉ <http://www.feudum.eu/vel2.jpg>